

ÖNSÖZ

Elinizde tuttuğunuz araştırma kitapçığı, Sakıp Sabancı Anadolu Lisesi Tarih Kulübü tarafından, İstanbul'un olağanüstü mimari yapılarından birçoğunda emeği geçen Balyan Ailesi hakkında hazırlandı. Balyan Ailesi, Osmanlı padişahı ve hanedanı tarafından bizzat yaptırılan, Dolmabahçe Sarayı'ndan tutun Ortaköy Camisi'ne kadar pek çok tarihi eser niteliğinde mimari yapıya imza atmıştır.

İstanbul'un tarihi dokusunda bu kadar önemli bir yere sahip olan bu aileyi araştırma sorumluluğunu üstlenip, tarih kulübü olarak size İstanbul'un en önemli mimar ailesini etkili ve doğru şekilde yansıttık. Yaşadığımız bu kadim şehrin tarihini ve üzerinde emeği geçenleri iyi bilmenin, bunlar hakkında herkesi bilgilendirmenin önemini düşünerek ve bilerek bu çalışmayı yaptık.

Bu kitapçığın hazırlanmasında büyük emeği geçen, öncelikle tarih öğretmenimiz Yeşim Özmen'e, daha sonra tarih kulübü olarak bu çalışmayı hazırlayan tüm arkadaşlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bizi destekleyen okul idaremiz ve yardımcı olan diğer arkadaşlarımıza da teşekkür ediyoruz.

Umarız ki bu çalışmayı keyifle okur, size yeni ve kıymetli bilgiler kattığını düşünerek bitirirsiniz.

İdil Yılmaz

PREFACE

The research booklet you're holding right now has been prepared by Sakıp Sabancı Anatolian High School History Club about the Balyan Family, who has contributed to many of the fascinating architectures in İstanbul. From Dolmabahçe Palace to Ortaköy Mosque, Balyan Family has taken part in the making of many important historical structures in İstanbul, most of them being ordered by the Ottoman Sultan and his family.

We, as the history club, took the responsibility of searching about the family that has significant importance on İstanbul's architectural background, then conveyed our knowledge effectively and correctly. We considered the importance of knowing about the history and the contributors to the city we live in and informing others about it while we worked on this project.

We would like to show our gratitude to everyone who has participated in the making of this booklet, starting from our history teacher Yeşim Özmen to each of our friends in the history club. We would also like to thank our school administration and our other friends that have supported and helped us with this project.

We hope that you read this research with delight, and think that it has brought you fresh and important knowledge as you finish it.

İdil Yılmaz

Editör:

İdil Yılmaz 11-B Burak Ramazan Ceylan 11-A

Kapak Tasarımı:

Burak Ramazan Ceylan 11-A

Tasarım Dizayn:

Ege Şaşı 11-A

Görseller:

Eylül Ulusoy 11-A Deniz Efe Filiz 11-B

Katkı Sağlayan:

Kaan Zorbay 11-B

Çeviri:

Elif Aysima Kavak 10-B

Proje Koordinatörü: Yesim ÖZMEN

MART 2021

BALYAN AİLESİ

Balyanlar, 18. ve 19. yüzyılda Osmanlı Hanedanı ve padişahları tarafından inşa etirilen pek çok mimari yapıya imza atan; üzerinden yüzlerce yıl geçse de bütün ihtişamı ve göz kamaştırıcı estetiğiyle kültürel tarihimize katkı sunmaya devam eden eserleriyle anılan bir ailedir.

Gerçekten de, Sultan I Abdülhamid, Sultan II. Mahmut, Sultan III. Selim, Sultan Abdülmecid, Sultan Abdulaziz, Sultan IV. Mustafa ve Sultan II. Abdülhamid döneminde, Osmanlı kültürü ve geleneği içinde yetişmiş; beş kuşak Osmanlı İmparatorluğu'na hizmet etmiş bir ailedir söz konusu olan.

Ailenin soyu Kayseri'nin Derevenk Köyü'ne dayanır. Ailenin ilk hassa mimarı, yani saray mimarı Kirkor Amira Balyan'dır. Kirkor Balyan, Meremetçi Bali Kafa'nın oğludur.

Amira sıfatı, Ermeni cemaatinden yüksek memuriyet makamlarına erişmiş kişilere bahşedilmiş bir ünvandır. Balyan adı ise Bali Kalfa ile ilişkili olarak Baliyan ya da Balyan olarak Bali'nin oğulları anlamını ifade eder.

Ailenin ilk üç kuşağı babadan oğula hassa mimarı şeklinde yetişmiş; bu süreçte klasik dönem tecrübelerinden faydalanmışlardır. Garabet Balyan çağın ihtiyaçlarına göre eğitim almaları için oğullarını Fransadaki Saint Barbe ve Ecole Des Beaux Arts okuluna göndermiştir. Klasik Dönem mimari üslubu ile Batı ve Türk mimarlık sanatı unsurlarını harmanlayarak "Türk Barok Mimarisi" denilen eklektik bir üslup yaratmışlardır.

BALYAN FAMILY -ARCHITECTS of A CITY

The Balyans are a family who constructed numerous major buildings in the Ottoman Empire for the padishahs during the 18th and 19th century. The structures that the Balyans built still contribute to our cultural history with their magnificence and wonderful aesthetics despite the fact that they are hundreds of years old.

So indeed, the family we are talking about have grown with the effect of Ottoman culture and tradition; served to Ottoman Empire for five generations at the time of Sultan Abdülhamid I, Sultan Mahmud II, Sultan Selim III, Sultan Abdülmecid, Sultan Abdülaziz, Sultan Mustafa IV and Sultan Abdülhamid II.

The lineage of the family comes from Derevenk village in Kayseri. The first palace architect of the family was Kirkor Amila Balyan who was Meremetçi Bali Kafa's son.

The title "Amira" is a degree given to the people who have reached the position of high official of Armenian congregation. The name "Balyan" means the sons of Bali related to Bali Kalfa.

The first three generations of the family who have grown as "palace architects" from father to son, benefit from their classical period experiences. Garabet Balyan sent his sons to the schools of "Saint Barbe" and "Ecole Des Beaux Arts" in France for education according to the needs of the era. They shaped a new eclectic genre called "Turkish Baroque Architecture" by blending the Classical Period architecture genre and the elements of the West and Turkish architectures.

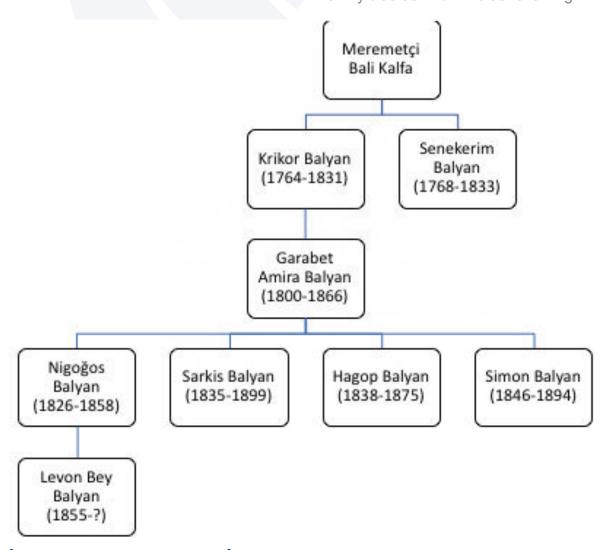

I. SOYAĞACI

Ailenin mimariyle ilintili fertlerinden oluşan soy ağacı Meremetçi Bali Kalfa ile başlar ve Levon Bey Balyan'la 19. yüzyıla kadar uzanır. Bilindiği şekliyle ailenin soyağacı aşağıdaki gibidir.

1. FAMILY TREE

The genealogy of the individuals of the family who are relevant with architecture starts with Meremetçi Bali Kalfa reaches to Levon Bey Balyan until the 19th century. The family tree as known is as following:

II. BİLİNEN BALYAN ESERLERİ

Balyan Ailesi tarafından yapılan ya da yapım sürecinde yer aldığı söz konusu edilen eserler aşağıdaki gibidir.

AGOP (HAGOP) BALYAN

(İstanbul, 1838 – Paris, 12 Kasım 1875)

- Tokat Köşkü, Beykoz (bugün mevcut değil)
- Valide Sultan Kasrı, Koşuyolu
- Ali Paşa Konağı, (bugün mevcut değil)

2. KNOWN WORKS of the BALYANS

The structures built by The Balyans or said they took part in are as following:

AGOP(HAGOP) BALYAN

(İstanbul 1838- Paris 12th November 1875)

- Tokat Mansion, Beykoz (not available today)
- Valide Sultan Pavilion, Koşuyolu
- Ali Paşa Mansion, (not available today)

GARABET AMİRA BALYAN

(İstanbul, 1800 – İstanbul, 1866)

- Dolmabahçe Sarayı (Kısmen Muayede Salonu ve Hazine ve Saltanat Kapıları Nikoğos Balyan tarafından yapıldı)
- Çifte Saraylar Eyüp (bugün mevcut değil)
- Cemile ve Münire Sultan Sarayları Fındıklı (bugün Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi binaları)
- Çırağan Sarayı (eski yapı, bugün mevcut değil)
- Hünkâr Kasrı İzmit (bugün müze olarak hizmet veriyor)
- Bayıldım Kasrı Dolmabahçe (yeni yapı, bugün mevcut değil)
- Yıldız Köşkü (eski yapı, bugün mevcut değil)
- Gümüşsuyu Kışlası (bugün İTÜ binası)
- Kuleli Süvari Kışlası
- Sipahi Ocağı Harbiye (bugün mevcut değil)
- Derkos Tesisleri Terkos (bugün mevcut değil)
- Kirazlı Bend Bahçeköy
- Bend-i Cedid veya 2. Mahmud Bendi
- İzmit Çuhahanesi
- Hereke Fabrikası
- Bakırköy Bez Fabrikası
- Beykoz Deri Fabrikası
- Yedikule Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi
- Kazlıçeşme Surp Hagop Kilisesi (bugün mevcut değil)
- Surp Asvadzadzin Kilisesi Beşiktaş
- Yerevman Surp Haç Kilisesi Kuruçeşme
- Surp Yerrortutyun (Üç Horan) Kilisesi Beyoğlu,
- Ohannes Serveryan ile Cemaran Okulu Üsküdar

KRİKOR AMİRA BALYAN

(İstanbul, 1764 – İstanbul, 1831)

- Defterdar Sarayı Haliç
- Aynalıkavak Kasrı yeniden düzenlenmesi
- Nusretiye Camisi Tophane
- Selimiye Kışlası ve Çevre Yapıları
- Davutpaşa Kışlası
- Beyoğlu Kışlası (eski yapı, bugün mevcut değil)
- Darphane-i Amire'deki bir kısım bina
- Valide Bendi Bahçeköy
- Topuzlu (1. Mahmud) Bendi Bahçeköy (?)
- Yangın Köşkü Beyazıt (eski yapı, bugün mevcut değil)

GARABET AMIRA BALYAN

(Istanbul, 1800-Istanbul, 1866)

- Dolmabahce Palace (partially Muayede Hall and Treasury and Sultanate Gates were built by Nikogos Balyan)
- Double Palaces Eyup (not available today)
- Cemile and Manire Sultan Palaces Fındıklı (Mimar Sinan Fine Arts Universitybuildings today)
- Ciragan Palace (old building, not available today)
- Hunkar Pavilion Izmit (serves as a museum today)
- Bayildim Pavilion Dolmabahce (new building, not available today)
- Yildiz Mansion (old building, not available today)
- Gumussuyu Barracks (ITU building today)
- Towered Cavalry Barracks
- Sipahi Quarry Harbiye (not available today)
- Derkos Facilities Terkos (not available today)
- Kirazli Bend Bahcekoy
- Bend-i Cedid or 2nd Mahmut Bend
- Izmit Cloth Place
- Hereke Factory
- Bakirkoy Cloth Factory
- Beykoz Leather Factory
- Yedikule Surp Pirgic Armenian Hospital
- Kazlicesme Surp Hagop Church (not available today)
- Surp Asdvadzadzin Church Besiktas
- Yerevman Surp Hac Church Kurucesme
- Surp Yerrortutyun (Three Horan) Church Beyoglu
- Ohannes Serveryan and Cemaran School Uskudar

KRIKOR AMIRA BALYAN

(Istanbul, 1764 – Istanbul, 1831)

- Defterdar Palace Halic
- Aynalikavak Pavilion being rearranged
- Nusretiye Mosque Tophane
- Selimiye Barracks and Surroundings
- Davutpasa Barracks
- Beyoglu Barracks (old building, not available today)
- Some buildings in Darphane-i Amire
- Valide Bend Bahcekoy
- Topuzlu (Mahmut 1st) Bend Bahcekoy (?)
- Yangin Mansion Beyazit (old building, not available today)

NİKOĞOS BEY BALYAN

(İstanbul, 1826 - İstanbul, 1858)

- Dolmabahçe Sarayı Muayede Salonu ve Hazine ve Saltanat Kapıları
- Dolmabahçe Camii
- Ortaköy Camii
- Mecidiye Kasrı
- Ihlamur Kasrı
- Göksu Kasrı
- Tophane Saat Kulesi

SARKİS BEY BALYAN

(İstanbul Beşiktaş, 17 Şubat 1831 – İstanbul Kuruçeşme, 7 Kasım 1899)

- Dolmabahçe Saat Kulesi
- Beylerbeyi Sarayı
- Çırağan Sarayı
- Adile Sultan Sarayı Kandilli
- Yıldız Sarayı, Büyük Mabeyn Binası, Çadır Köşkü, Malta Köşkü, Şale Kasrı 2. kısmı, Çit Kasrı.
- Çağlayan Kasrı Kağıthane (?)
- Ayazağa Köşkü Maslak
- Kalender Köşkü
- Zincirlikuyu Kasrı
- Tokat Köşkü Beykoz
- Alemdağ Av Köşkü (?)
- Abdülaziz Av Köşkleri Validebağ ve Ayazağa
- Sultan Çiftliği Köşkü İzmit (?)
- Akaretler Sıra Evleri
- Valide Camii Aksaray
- Kağıthane Camii
- Gümüşsuyu Kışlası (?)
- Maçka Silahhanesi ve Karakolhanesi
- Makruhyan Okulu Beşiktaş

SENEKERİM BALYAN

(? - Kudüs, 1833)

Beyazıt Yangın Kulesi

SIMON BEY BALYAN

(?, 1846 – İstanbul, 1894)

- Maçka Silahhanesi
- Maçka Karakolhanesi

NIKOGOS BEY BALYAN

(Istanbul, 1826 – Istanbul, 1858)

- Dolmabahce Palace Muayede Hall and Treasury and Sultanate Gates
- Dolmabahce Mosque
- Ortakoy Mosque
- Mecidiye Pavilion
- Ihlamur Pavilion
- Goksu Pavilion
- Tophane Clock Tower

SARKIS BEY BALYAN

(Istanbul Besiktas, 17th February 1831 – Istanbul Kurucesme, 7th November 1899)

- Dolmabahce Clock Tower
- Beylerbeyi Palace
- Ciragan Palace
- Adile Sultan Palace Kandilli
- Yıldız Palace, The Great Mabeyn Pavilion, Çadır Pavilion, Malta Pavilion, 2nd part of Chalet Pavilion, Çit Pavilion
- The Çağlayan Pavilion Kağıthane (?)
- Ayazağa Pavilion Maslak
- Kalender Pavilion
- Zincirlikuyu Pavilion
- Tokat Pavilion Beykoz
- Alemdağ Hunting Lodge
- Abdülaziz Hunting Lodge, Validebağ and Ayazağa
- Kasr-ı Humayun Pavilion- İzmit (?)
- Akaretler Row Houses
- Valide Mosque Aksaray
- Kağıthane Mosque
- Gümüşsuyu Barracks
- Macka Armoury and Police Station
- Makruhyan School Beşiktaş

SENEKERIM BALYAN

(?- Jerusalem, 1833)

-Beyazıt (Seraskier) Tower

MR. SIMON BALYAN

(?,1846- İstanbul,1894)

- -Maçka Armoury
- -Maçka Police Station

III. BELLİ BAŞLI ESERLER

Balyan Ailesi aşağıda yer verilen eserlerin bir kısmının mimarlığını, bazılarınınsa müteahhitliğini üstlenmiştir. Söz konusu eserlerin bazılarının inşasıyla ilgili farklı görüşler olsa da, genel kanaat söz konusu eserlerde mimar ya da müteahhit olarak Balyan imzasının olduğudur.

DOLMABAHÇE SARAYI

Garabet Balyan ve Nikoğos Balyan'ın birlikte yaptıkları barok mimarinin en güzel örneklerindendir. Balyan Ailesi tarafından yapılan en önemli ve en göz alıcı eserlerden biri olarak değerlendirilir. Sultan Abdülmecid döneminde inşa edilmiştir.

Sarayın bulunduğu ve antik çağdan bu yana gemilerin sığındığı doğal bir liman olan bu koyda, Bizans döneminde kraliyet sarayları inşa edilmiştir. Osmanlı döneminde donanmanın demirlediği, denizcilik törenlerinin yapıldıği bir liman olarak işlev gören sahil bölgesi 16. yüzyılda doldurulmuş ve bu haliyle Dolmabahçe adını almıştır.

Dolmabahçe mevkii padişaha ve hanedana ait hasbahçe olarak kullanılmış, 19. yüzyıla kadar üzerine birçok köşk ve kasır inşa edilmiştir. 19. yüzyılda ise İstanbul'un en büyük 3. saray yapısı ünvanına sahip Dolmabahçe Sarayı inşa edilmiştir. Yapımı 1843-1855 aralığında on iki yılda tamamlanan sarayın resmi açılışı 7 Haziran 1856'da Ceride-i Havadis Gazetesi'nde duyurulmuştur.

III. SIGNIFICANT WORKS

The Balyan Family was the architect or constructor of some of the works listed below. Although there are different opinions about the construction of some of the works in question, the general opinion is that the works in question were signed by the BalyanFamily as the architect or constructor.

DOLMABAHÇE PALACE

It is one of the most beautiful examples of baroque architecture that was built by Garabet Balyan and Nikoğas Balyan. It is considered as one of the most important and spectacular works built by the Balyan Family. It was built during the reign of Sultan Abdülmecid.

In this bay in which the palace is located there is a natural harbor, where ships have taken shelter since ancient times, royal palaces were built during the Byzantine period. The coastal area, which functioned as a port where the navy anchored and where maritime ceremonies were held during the Ottomon period, wasfilled in the 16th century and took the name Dolmabahce in this form.

The Dolmabahçe area was used as a private garden belonging to the sultan and dynasty, and many pavilions were built on it until the 19th century. In the 19th century, Dolmabahçe Palace, which is the third largest palace building in Istanbul, was built. The official opening of the palace, whose construction was completed in twelve yearsbetween 1843 and 1855, was announced in the Ceride-i Havadis Newspaper on June 7,1856.

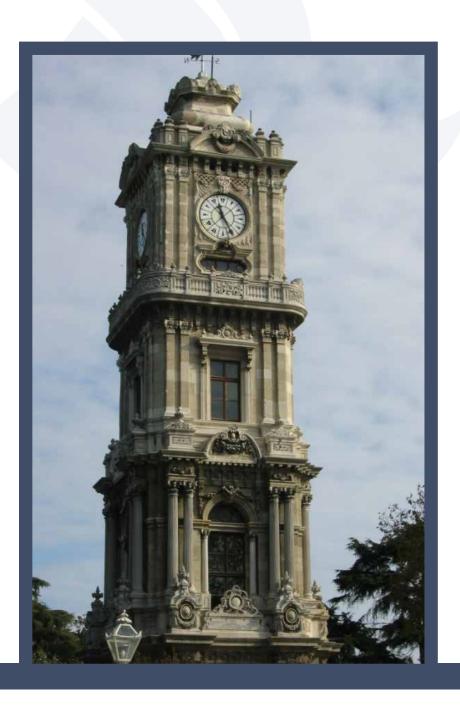

DOLMABAHÇE SAAT KULESİ

Dolmabahçe Sarayı girişinde saltanat kapısı yanında yer alır. Sultan II. Adülhamid'in isteği ile 1890 - 1895 yılları arasında saray mimarı Sarkis Balyan tarafından neobarok ve ampir tarzda yapılmıştır. Kulenin deniz ve kara yönünde Sultan Abdülhamid armaları bulunur. Yirmi yedi metre yüksekliğinde dört kat ve doksan dört basamaktan oluşur. Kulenin her bir cephesinde Fransız imalatı olan saatler Saatçibaşı Johann Meyer tarafından takılmış 1979 yılında elektronik sisteme çevrilmiştir.

DOLMABAHÇE CLOCK TOWER

It is placed at the entrance of Dolmabahçe Palace, near the door of reign. It was built by the palace architect Sarkis Balyan with neo barque&ampere style back in 1890-1895 with the will of Sultan Abdülhamid II. There are several riggings of Sultan Abdülhamidwhere the walls are faced to sea and land. It has four floors with the height of twenty seven meters and ninety four steps. Each side of the tower has French clocks that were placed by the French watchmaker Johann Meyer. The clocks turned into the electronic ones back in 1979.

DOLMABAHÇE CAMİİ

Dolmabahçe Sarayı bütünü içinde düşünüldüğü için Dolmabahçe Camii olarak bilinir. Esas adı Bezm-i Âlem Valide Sultan Camii'dir. Sultan Abdülmecid'in annesi Bezm-i Alem Valide Sultan tarafından başlatılıp, onun ölümü üzerine Sultan Abdülmecid tarafından tamamlatılmıştır.

Yapının mimarı Nikoğos Balyan'dır. Batı akımlarının en yoğun olduğu dönemde inşa edilmiştir. Bu haliyle barok -rokoko- ampir gibi üslupların, yerleşik sanat birikimiyle kaynaşması sonucunda oluşan yorumlamanın başarılı bir örneğidir.

DOLMABAHÇE MOSQUE

Dolmabahçe Palace also known as Dolmabahçe Mosque when it is considered as a whole. Its original name is Bezm-i Alem Valide Sultan Mosque. It started to be built by Bezm-i Alem Valide, the mother of Sultan Abdülmecid and ended being built by the Sultan itself.

The architect of the building is Nikoğos Balyan. It was built when the western architecture styles were at its most popular. For that matter, it is one of the most successful examples of the way western styles are combined with the more local art styles of architecture.

ÇIRAĞAN SARAYI

Lale Devri'nde bu bölgede çırağan şenlikleri denilen meşale şenlikleri düzenlendiği için, bölgeye Farsça'da ışık anlamına gelen çırağan denmiştir. Saray Sultan Abdülaziz tarafından Sarkis Balyan'a yaptırılmış ve 1871'de tamamlanmıştır.

Çırağan Sarayı, 14 Kasım1909'dan itibaren Meclis-i Mebusan binası olarak da kullanılmıştır. 1910'da çıkan bir yangında yapı tamamen yanmış, sadece dış duvarlar kalmıştır. Eski ihtişamı, Mebusan Meclisi binası olarak kullanıldığı döneme ait fotoğraflarda kalan saray, günümüzde bahçesine yaptırılan büyük otelin bir bölümü olarak restore edilip düzenlenmiştir.

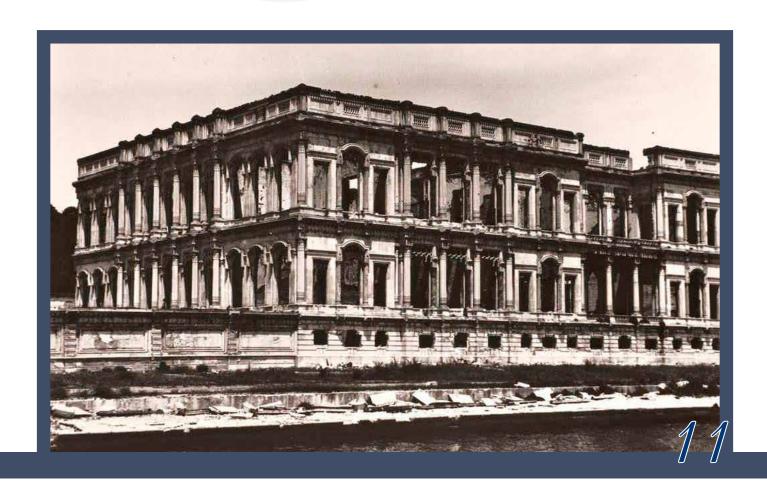
Sarayın işlemeli paha biçilmez kapılarından biri, işçiliği çok beğenen Alman İmparatoru II.Wilhelm'e Sultan Abdülhamit tarafından hediye edilmiştir.

ÇIRAĞAN PALACE

Çırağan Palace was named after the old torch festivals back in the Tulip period with the same name which means light in Persian. The palace was made by Sultan Abdülaziz and built by the architect Sarkis Balyan in 1871.

Çırağan Palace also started to be used as the council building starting from 14 November, 1909. A fire that started in 1910 burnt the entire building except the outer walls. The palace left its old magnificence with the days it was being used as a council. With the restoration that has been made more recently, the old palace building was redesigned as a part of a grand hotel that was built in its own garden.

One of the priceless doors with inlaid designings was gifted to German emperor Wilhelm II by Sultan Abdülhamit himself.

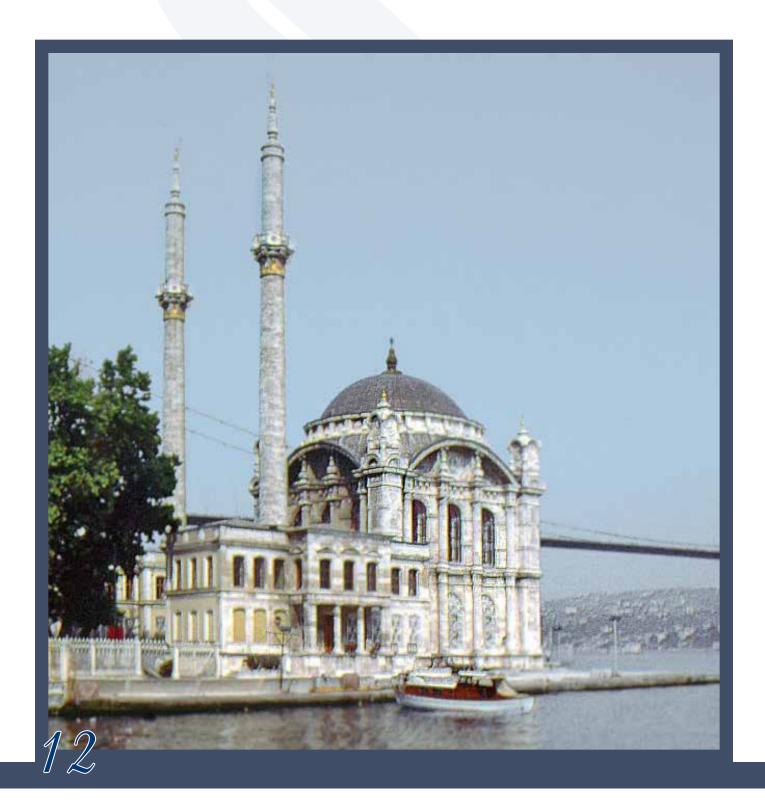

ORTAKÖY CAMİİ

Sultan Abdülmecid tarafından Nikoğos Balyan'a yaptırılmıştır. Yapım yılı 1853'dür. Büyük Mecidiye Camii olarak da bilinir. Neo barok tarzda inşa edilmiştir.

ORTAKÖY MOSQUE

It was made by Sultan Abdülmecid and built by the architect Nikoğos Balyan. It was built in 1853. It's also known as Buyuk Mecidiye Camii which means Grand Imperial Mosque. It was built in the neo baroque style.

IHLAMUR KASRI

1849 - 1855 yılları arasında Sultan Abdülmecid tarafından dinlenme, biniş ve av kasrı olarak Mimar Nikogos Balyan'a yaptırılmıştır. Adını vaktiyle burada bulunan çok miktarda ıhlamur ağacından aldığı anlaşılan İhlamur mesiresinin yerinde daha önce Hacı Hüseyin Ağa'ya ait bağların olduğu bilinmektedir.

18. yüzyılın başlarında idam edilen Hüseyin Ağa'nın malları devlet tarafından müsadere edilmiştir. Bağların bulunduğu alan padişah bahçesi olarak korunmuş ve burada padişahların dinlenmesi için ahşap bir köşk yaptırılmıştır. Hacı Hüseyin Bağı Köşkü de denilen ve özellikle I. Abdülhamid, III. Selim, II. Mahmud tarafından av partileriyle ok tâlimlerinde dinlenme evi olarak kullanılan bu ahşap köşkü Abdülmecid de kullanmış, ünlü Fransız şairi Lamartine'i burada kabul etmiştir.

IHLAMUR PAVILION

It was built by the architect Nikogos Balyan as a resting, boarding and hunting pavilion by Sultan Abdülmecid between 1849 and 1855. It is known that there were vineyards belonging to Hacı Hüseyin Ağa before, in the place of the Linden promenade, which is understood to be named after the large amount of linden trees found here.

The properties of Hüseyin Ağa, who was executed in the early 18th century, were confiscated by the state. The land where vineyards existed, protected as a loyal garden and a pavilion was built for sultans' resting place. Also known as Hüseyin Ağa vineyards pavilion, this wooden pavilion which was especially used by Abdulhamit I, Mahmut II and Selim III for hunting parties and arrow practice, was also used by Abdülmecid, where he accepted the famous French poet Lamartine.

AKARETLER SIRA EVLER

1875'te Sultan Abdülaziz tarafından Dolmabahçe Sarayı'nın önde gelen ağaları ve muhafızlarının lojmanı olmak üzere yaptırıldı.

Mimarlığını, 19. Yüzyıl boyunca pek çok esere imzasını atan Sermimar-ı Devlet unvanını taşıyan Sarkis Balyan yapmıştır.

Konutların bir kısmı lojman, bir kısmı da kira konutu olarak tasarlanmış; bunlardan elde edilecek gelirle Aziziye Cami'nin yapılması planlanmıştır.

AKARETLER ROW HOUSES

It was built by Sultan Abdulaziz in 1875 as a dwelling for the guardians and foremost aghas of Dolmabahçe Palace.

The architect was Sarkis Balyan, whose title is "head of architects" who had done a lot of work all along the 19th century.

A part of the houses was designed as a dwelling-house and another part of them was designed to be rental houses. Aziziye Mosque was planned to be built with the earnings that were going to be gained by those houses.

YILDIZ SARAYI

İstanbul'un Beşiktaş ilçesi'nin Yıldız tepesi'nde 500 bin m² bir alanda yer almaktadır. İçerisinde bahçe ve koruluklarla çevrilmiş köşkler, kasırlar, yönetim ve servis yapıları bulunmaktadır.

Osmanlı saray mimarisinin son örneğini oluşturan Yıldız Sarayı, Sultan II Abdülhamid döneminde (1876 - 1909), Osmanlı Devleti'nin yönetim merkezi, sultan ve ailesinin ikametgâhı olarak kullanılmıştır. Yüksek duvarlarla çevrili üç avlunun çevresinde sıralanan köşkler ve kasırların yanı sıra, saray tiyatrosu, müze, kütüphane, eczane, marangozhane ve atölyelerden oluşan yapı kompleksiyle Yıldız Sarayı, Sultan Abdülhamid döneminde adeta küçük bir şehir görünümündedir.

Öte taraftan saray, Balyan Ailesi mimarları (Büyük Mabeyin Köşkü, Malta Köşkü ve Çadır Köşkü Balyanlar tarafından yapılmıştır.) ile İtalyan mimar Raimondo D'Aranco tarafından çeşitli üsluplarda (Barok, Art Nouveau, Neo-Klasik vb.) inşa edilen yapıları ve bahçe tasarımıyla; Avrupa'yla etkileşim içindeki geç dönem Osmanlı mimari ve peyzaj tasarımının gelişimine ayrıca tanıklık etmektedir.

YILDIZ PALACE

It is located in a 500.000 m2 area in Yıldız Hill, in Beşiktaş district of İstanbul. There are villas, pavilions, administration and service buildings which are surrounded by gardens and copse.

Yıldız Palace, which is the last example of Ottoman palace architecture, was used as headquarters, dwelling of Sultan and his family in his reign (1876 – 1909). Yıldız Palace looked like a small town in Sultan Abdulhamid's reign with an architectural ensemble that was comprised of museum, library, pharmacy, palace theatre, atelier, carpenter's workshop, pavilions and houses that were lined up around three yards and were encircled by high walls.

On the other hand, the palace, which was built with having different impressions from several styles (Baroque, Art Nouveau, Neo-Classical etc.) by Balyan family architectures (Grand Mabeyn Mansion, Malta Mansion and Çadır Mansion were also built by Balyan Family) and Italian architecture Raimondo D'Aranco, witnessed to the progress of late term Ottoman architecture and landscaping which interacted with Europe.

BEYLERBEYİ SARAYI

1863 - 1865 yılları arasında Sultan Abdülaziz'in isteği üzerine Sarkis Balyan'a yaptırılmıştır. Dış cepheden batı, içeriden klasik Osmanlı mimarisinin izlerini barındıran yapı, yazlık saray ve üst düzey misafirlerin ağırlandığı konuk evi olarak kullanılmıştır. Hükümdarların yanı sıra 3. Napolyon'un eşi Eugenie, Karadağ Kralı Nikola, İran Şahı gibi önemli misafirlere ev sahipliği yapmıştır.

BEYLERBEYİ PALACE

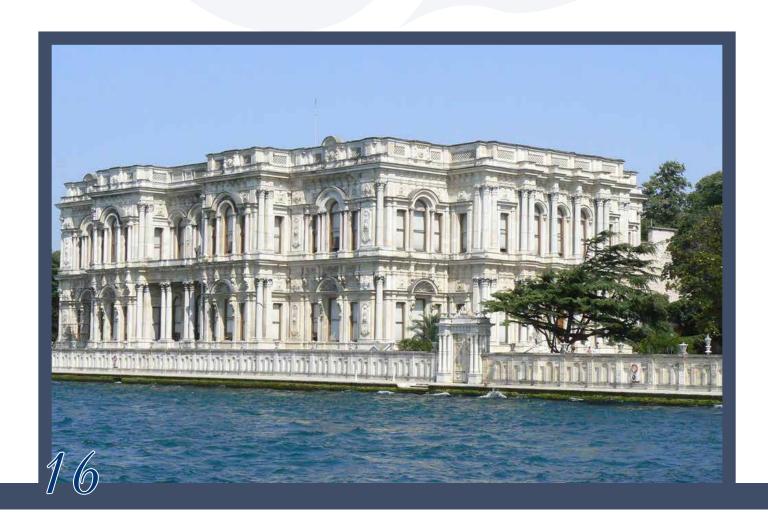
Sarkis Balyan constructed it by the order of Sultan Abdulaziz between 1863 – 1865.

The building, which has impressions of the West outside and classical Ottoman

inside, was used as a summerhouse and guest house that hosts top-level guests. It

did not host only sovereigns, but also important guests such as the King of

Montenegro, Shah of Iran, Eugenie the wife Napoleon III..

KULELİ ASKERİ LİSESİ

II. Mehmed İstanbul'u aldığı zaman Kuleli Askeri Lisesi'nin şimdi bulunduğu yerde bir koru, içerisinde de bir manastır ile bir kule bulunmaktaydı. 1512 - 1520 yılları arasında Yavuz Sultan Selim devrinde manastır yeniçerilere kışla olarak verilmiştir. II. Mahmut (1808 - 1839) döneminde, okulun şimdi bulunduğu yerdeki bu kışla, Kuleli Askeri Lisesi'nin ilk yapısı olmuştur. Abdülmecit devrinde (1839 - 1861) kışla yanınca yerine, yenisi inşa edilmiştir (1843). Binanın iki tarafına da kuleler yapıldığı için, kışlaya bu tarihten itibaren Kuleli Kışla denilmeye başlanmıştır.

Kırım Savaşı'na iştirak etmek üzere İstanbul'a gelen Fransız ve İngiliz askerlerinin bir kısmı, Fransa'nın İstanbul Maslahatgüzarının isteğine uyularak bu kışlaya yerleştirilmiştir (1854).

Kışla, 1856'da İngilizler tarafından boşaltılırken, çıkarılan kasıtlı bir yangınla tamamen harap olmuştur. Kışla bu defa Abdülaziz devrinde (1861-1876) iki kat halinde, Osmanlı'nın Ermeni saray mimarlarından Garabed Amira Balyan tarafından inşa edilmiş; böylece bugünkü hali ortaya çıkmıştır (1871).

KULELİ MILITARY HIGH SCHOOL

When Mehmet II conquered Istanbul, a tower and a convent were in a grove which is described as Kuleli Military School's current location. It was given to janissaries as quarters between 1512 – 1520 when Selim I was ruling. The quarters which were in the current location of the high school, were turned into the first building of Kuleli Military High School in the age of Mahmut II (1808 – 1839). In the age of Abdulmecit (1839 –1861) the quarters were burned in a fire so new quarters were built instead of the burnt ones. (1843). It has been called Towered Quarters since then because towers were built on both sides of the building.

A number of French and English soldiers who came to İstanbul in order to participate in the Crimea War were placed here by following the order of İstanbul chargé d'affaires of France (1854).

When the quarters were being evaluated by the English in 1856, it was burnt to the ground by an intentional fire. Then two grounded quarters were built in the age of Abdulaziz (1861 – 1876) by Garabed Amira Balyan who was an Armenian palace architect of Ottoman Empire, thus, the present-day of the building was made.

SELİMİYE KIŞLASI

Selimiye Kışlası ilk olarak 1799 yılında Haydarpaşa'nın kuzeyinde inşa edilmiştir. Adını yeniçerilerin yerine yeni bir ordu kurmayı hedefleyen Sultan III. Selim'den almıştır.

1808'de çıkan yangında büyük hasar gören kışla, daha dayanıklı malzemelerle Sultan II. Mahmud tarafından 1825 senesinde yeniden yapılmıştır.

II. Mahmud'un yaptırdığı kışlanın sadece bir kanadı varken; diğer üç kanat mimar Krikor Balyan tarafından Sultan Abdülmecid'in saltanatı sırasında eklenmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında kışla okul olarak kullanılmıştır. 1963 yılında tekrar kışla olarak hizmet veren bina, bugün I. Ordu Komutanlığı Karargâhı olarak kullanılmaktadır.

Ünlü hemşire Florence Nightingale Kırım Savaşı (1853 - 1856) sırasında burada görev yapmıştır. Bugün kulelerden birinde Florence Nightingale Müzesi bulunmaktadır.

SELIMIYE QUARTERS

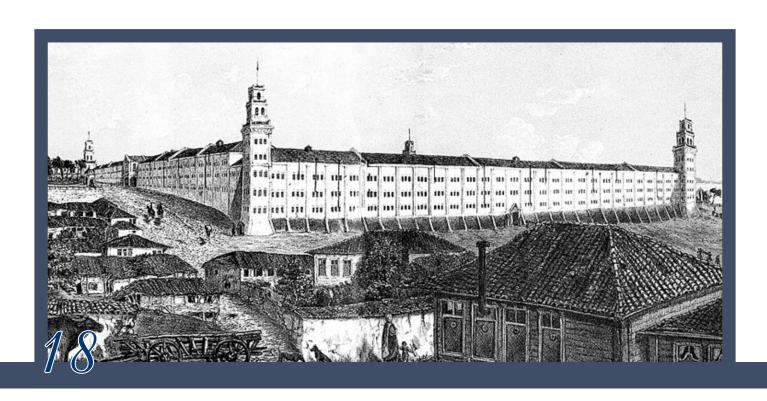
Selimiye Quarters were built in the north of Haydarpaşa in 1799 for the first time. It has its name by Selim III whose aim was to set up a new army instead of janissaries.

It was seriously damaged by the fire in 1808 and it was rebuilt with more durable materials in 1825 by the order of Mahmud II in 1825.

There was only one wing of the quarters that was made in the age of Mahmud II, theother 3 wings were added by architect Krikor Balyan in the reign of Sultan Abdulmecid.

The quarters were used as a school at the beginning of the Republic, and it turned into quarters in 1963, now it is used as The First Army Command Headquarters.

The famous nurse Florence Nightingale worked here during the Crimean War (1853 –1856). There is a Museum of Florence Nightingale in one of the towers at the present time.

BEYAZIT KULESİ

Beyazıt Kulesi, yangınları gözetlemek ve haber vermek amacıyla, İstanbul'un Beyazıt semtinde 1749 yılında inşa edilmiştir. 85 metre yüksekliğindeki kulenin, gözetleme yerine kadar çıkan merdivenleri 180 basamaktan ibarettir. Başlangıçta ahşap olarak inşa edilmiştir. 1756'daki Cibali yangınında kule de yanmış; 1826'da yeniden inşa edilmiştir. Ancak kule bir yeniçeri ayaklanmasında tekrar yanmış; bu defa Sultan II.Mahmut zamanında, 1828 yılında Senekerim Balyan'ın mimarlığı altında tekrar yapılmıştır.

Beyazıt Yangın Kulesi, Nöbet Katı, İşaret Katı ve Sancak Katı olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Yangın, Beyazıt Kulesinden gündüz sarkıtılan sepetlerle, gece ise fener yakılarak haber verilmiştir.

Kule uzun süre geceleri farklı renklerde aydınlatılarak ertesi günün hava tahminin duyurulması amacıyla da kullanılmıştır. Kulenin mavi renkte aydınlatılması, ertesi gün havanın açık olacağını, yeşil renk yağmuru, sarı renk sisli havayı ve kırmızı renk kar yağışını işaret etmiştir. Kule günümüzde İstanbul Üniversitesi'nin Merkez Kampüsü içinde yer almaktadır.

BEYAZIT TOWER

Beyazıt Tower was built in order to watch for fires and to inform the Beyazıt neighbourhood in 1749. The height of the tower is 85 metres and there are 180 stairs that go to look out of the tower. At first, it was built with wood but it was rebuilt in 1826 because it burnt out in Cibali Fire in 1756. However, it burnt one more time in the insurrection of janissaries and it was rebuilt by Senekerim Balyan in 1828, the age of Mahmut II by his order.

The tower consists of 3 parts as Sign Floor, Flag Floor and Sentry Floor.

At daytime, baskets were dangled and at night-time, lanterns werelit in order to report the fire.

The tower was also used for announcing the next-day weather guess by being lit with different colours. Blue light meant the weather would be sunny, green light meant rain, yellow light meant fog and red light meant snow. Tower is in the main campus of Istanbul University at the present time.

9

TEŞVİKİYE CAMİİ

Teşvikiye Camii 1854 yılında Sultan Abdülmecit tarafından yaptırılmıştır. Caminin yerinde daha önce III. Selim tarafından 1794 - 1795 yıllarında inşa ettirilen bir mescit bulunmaktaydı. III. Selim dönemine ait yapının ilk mimarının Krikor Amira Balyan olduğu tahmin edilmektedir. Caminin yapımında ise Garabet Balyan ve oğlu Nikogos Bey birlikte çalışmışlardır. Yapı 1877 yılında Yuvan Efendi tarafından ve 1891-1892 yıllarında Küçük Yorgi Kalfa tarafından onarım görmüştür.

Teşvikiye Camii oldukça büyük bir bahçe üzerinde yer almaktadır. Caminin geniş avlusunda III. Selim'in 1790 ve II. Mahmud'un 1811 yılında tüfekle nişan attıklarına dair nişan taşları bulunmaktadır. Caminin güneyinde, avlunun köşesinde yapım tarihi 1854 - 1855 olduğu tahmin edilen bir çeşme ve muvakkithâne (muvakkitlerin -vakti tespit eden- namaz vakti ve saati tespit ettikleri, küçük çapta astronomi çalışmaları yaptıkları mekân) bulunmaktadır.

TEŞVİKİYE MOSQUE

Teşvikiye Mosque was built by Sultan Abdulmecid. There was a prayer room which was built by Selim III between 1794 – 1795 before the mosque. It is guessed that the first

architecture of the building during the age of Selim III was Krikor Amira Balyan. Garabet

Balyan and his son Nikogos Balyan worked together in the project of the mosque. The building was repaired by Yuvan Efendi in 1877 and Küçük Yorgi Kalfa in 1891-1892

Teşvikiye Mosque is located in a huge garden. There are target stones which prove

Selim III and Mahmud II shot with rifles in 1790 and 1811 in the wide yard of the

mosque. There is a drinking fountain which has existed since 1854 – 1855 and in the

corner of the yard and a timing house (the place where the prayer time is guessed and

minor astronomy studies were made) in the south of the mosque.

ZİNCİRLİKUYU AV KÖŞKÜ

1884 yılında inşa edilmiştir. Padişah Abdülaziz'in oğlu Veliaht Prens Yusuf İzzettin Efendi'nin (1857-1916) yazlık av köşkü olarak dönemin ünlü mimarı Sarkis Balyan'a yaptırılmıştır. Verimli bir kuyunun başına Mabeyin Köşkü, Harem Köşkü ve Bendegan Köşkü olmak üzere 3 yapı yapılmıştır. Ayrıca birçok havuz, sera ve eklentiyle donatılmıştır. Bahçesinde Akdeniz iklimine mahsus çok çeşitli ağaçlar bulunmaktadır. Bu gün semtin ismi olan Zincirlikuyu'nun da av köşkünün hemen aşağısında bulunan, şimdi izi dahi kalmayan bir kuyudan geldiği sanılmaktadır.

Uzun yıllar, yaz aylarında Veliaht Prens Yusuf İzzettin Efendi'ye ev olan Zincirlikuyu Köşkü, 2. Meşrutiyetin ilanı sonrasında Prens için zorunlu ikamete dönüşmüştür. Yusuf İzzettin Efendi 1916 yılında bu köşkte hayatını kaybetmiş; aile bireyleri saltanatın kaldırılışına kadar burada ikamet etmişlerdir.

ZINCIRLIKUYU HUNTING MANSION

It was built in 1884 by Sarkis Balyan, who was a famous architect in those times, as the summertime hunting house for crown prince Yusuf İzzettin Efendi, the son of Sultan Abdulaziz (1857-1916). Three buildings were built in front of a fertile water well such as Mabeyin Mansion, Harem Mansion and Bendegan Mansion. Also a lot of pools, additions and greenhouses were furnished. Various trees which were peculiar to Meditarrenian Climate were located in its garden. It is thought that the neighbourhood named Zincirlikuyu is from the water well, which does not exist today, near the hunting house. (Zincirlikuyu means chained water well in English).

Zincirlikuyu Mansion was a summerhouse for crown prince Yusuf İzzettin Efendi for many years, however, it turned into a mandatory residence after the announcement of the second constitutional period. Yusuf İzzettin Efendi died in this mansion in 1916 and family members lived here until the removal of the sultanate.

NUSRETIYE CAMII

Bütün Avrupalı seyyahların ve ressamların fırçasında yer alan Tophane'deki Nusretiye Camii, 1826 yılında II. Mahmud tarafından yaptırılmıştır. Osmanlı barokunun ve hatta rokokosunun temsilcisi sayılan bu yapının mimarı Kirkor Balyan'dır.

Kitabesinde Nusretiye adı geçse de yapı halk arasında daha çok Tophane Camii olarak bilinmektedir. Nusret (zafer) adının ise, II. Mahmut'un açılıştan çok kısa süre sonra yeniçeri teşkilatını kaldırması münasebetiyle verildiği ifade edilmektedir.

NUSRETIYE MOSQUE

Nusretiye Mosque, which was written about or drawn by all European travellers and artists, is located in Tophane, was built by Mahmud II in 1826. The architect of this building, which was considered as the representative of Ottoman Baroque even Ottoman Rococo, was Kirkor Balyan. Even though it is called Nusretiye in its inscription,

it is mostly known as Tophane Mosque among people. It is thought that the name Nusret entitled the reason why Mahmut II removed the Janissary corps just after the opening of the mosque. (Nusret means victory in Turkish)

FERIYE SARAYI

Feriye Sarayı (ya da Sarayları), İstanbul Boğazı kıyılarında Çırağan Caddesi boyunca uzanan Osmanlı saraylarının eski adıdır. Osmanlı döneminde İstanbul Boğazı kıyılarında hanedanlık için yaptırılan ilk saray 1856 yılında kullanıma açılan Dolmabahçe Sarayı'dır. Daha sonra 1872 yılında Çırağan Sarayı inşa edilmiştir. Sonraki süreçte Çırağan Sarayı'yla Ortaköy Camii arasındaki kıyı şeridinde ek binalar yaptırılmıştır. Balyan Ailesine üye mimarlar tarafından yapılan bu binalara ikincil binalar ya da yan binalar anlamında Feriye Sarayları adı verilmiştir. Bir diğer ifadeyle, esas sarayın yanında ikinci derecede önemli olan saraylar anlamına gelmekte; asıl sarayda padişah kalırken, Feriye Sarayları'nda aile kalmaktadır.

FERIYE PALACE

Feriye Palace (Or Palaces) is the former name of Ottoman palaces that are located all along Çırağan Street on the coasts of Bosphorus. The first palace that was built for the dynasty was Dolmabahçe Palace which was on the coasts of Bosphorus, was opened in 1856. Then, Çırağan Palace was built in 1872. Afterwards, additional buildings were built along the Bosphorus between Çırağan Palace and Ortaköy Mosque. Those additional buildings were entitled as Feriye Palaces, which means secondary buildings, and they were built by the architects who were members of the Balyan family. In other words, they mean secondary important palaces. The Sultan lived in the main palace and his family lived in Feriye Palaces.

İTÜ

Maçka Silahhanesi'nin eklentilerindendir. Silahhanenin yönetim binası, bir diğer ifadeyle karakolhane binası Simon ve Sarkis Balyan tarafından 1861-1862 yılları arasında tamamlanmıştır.

Üç katlı olan silahhane binası, Osmanlı döneminin sonlarında Jandarma Kumandanlığı'nın hizmetine verilmiştir. Cumhuriyet'ten sonra da bu çerçevede kullanılan bina, önce Nakliye, sonra Topçu, İstihkam ve nihayet Jandarma Okulu olarak kullanılmıştır. 1956 yılında Eğitim Bakanlığı'na tahsis edilen bina, bir müddet sonra İstanbul Teknik Üniversitesi'ne tahsis edilmiştir. Tarihi binayı tamamlayıcı olarak inşa edilen dershane bloklarından oluşan ek bina ise 1970'li yılların başında hizmete girmiştir.

İTÜ

It is one of the additional buildings of Maçka Armoury. Administration building of the armoury, in other words police station building was completed by Simon and Sarkis Balyan between 1861-1862

Three floor armoury was given to the service of Gendarme Command Post in the late Ottoman age. The building which was used with the same aim after the Republic, was started to be used respectively as Shipping, Artillery, Fortification and finally Gendarme School. The building was assigned to the Ministry of Education in 1956, after a while, it was assigned to Istanbul Technical University. The additional building consisting of school blocks, which were built as a subsidiary, was started to be used in the early 1970s.

ÇİFTE SARAYLAR

1856-1859 yılları arasında Sultan Abdülmecit tarafından kızları Münire Sultan ve Cemile Sultan adına yapılan Çifte Saraylar, Beyoğlu ilçesi'ne bağlı Fındıklı'da bulunmaktadır. Saraylar Salıpazarı'nda bulunan Emnabad Sarayı'nın eski yerine yapılmıştır. Mimar Sinan Üniversitesi tarafından kullanılan bu yapının mimarı Garabet Amira Balyan'dır.

Tophane tarafındaki saray Münire Sultan'a; Molla Çelebi Camii'ne bakan Dolmabahçe tarafındaki ise Cemile Sultan'a tahsis edilmiştir. Cemile Sultan 1859 yılından sonraki yaşamının bir bölümünü bu sarayda geçirmiş, Münire Sultan ise genç yaşta vefat etmesi nedeniyle, kendisine yapılan sarayda çok fazla yaşayamamıştır.

Sonraki dönemde Sultan Abdülaziz'in kızı Nazime Sultan tarafından kullanılan ve Meclis-i Mebusan ve Meclis-i Ayan olarak kullanılmak üzere Nazime Sultan varislerinden satın alınan Cemile Sultan Sarayı, 1913-1920 tarihlerinde meclis binası olarak kullanılmıştır. Osmanlı Devleti'nin yıkılış sürecindeki son meclis oturumlarına tanıklık etmesi açısından ayrıca özel bir önemi vardır. Saray 1948 yılında çıkan bir yangından harap olmuş ve eski binanın konturları kullanılarak yeniden inşa edilmiştir.

Münire Sultan Sarayı ise Münire Sultan'ın vefatından sonraki yıllarda Sultan Abdülaziz'in kızı Saliha Sultan'a ve ardından kız kardeşi Adile Sultan'a tahsis edilmiştir.

1972 yılında iki saray arasına eklenen bir bina ile iki yapı birleştirilmiş ve tek yapı görünümüne bürünmüştür. Çifte Saraylar bugün Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi kullanımındadır.

CIFTE SARAYLAR

Çifte Saraylar was built by Sultan Abdulmecid for his daughters Sultan Münire and Cemile between 1856-1859 in Fındıklı, a neighbourhood of Beyoğlu district. They were located in the former place of Eminabad Palace which was in Salıpazarı. The architect of the buildings, which are used as a faculty building by Mimar Sinan University, was Garabter Amira Balyan.

The palace near Tophane was assigned to Sultan Münire, the palace viewing Molla Çelebi Mosque near Dolmabahçe Palace was assigned to Cemile Sultan. Cemile Sultan spent a part of her life in this palace after 1859, however, Sultan Münire couldn't have a chance to live much in her palace as she died young.

The palace was used by Sultan Nazime the daughter of Sultan Abddulaziz, afterwards, it was bought from her heirs in order to be used as a parliament building and it was used between 1913-1920. It has a great importance of testimony to the last congresses of Ottoman empire during its collapse. It was damaged by fire in 1948 and then rebuilt by using the contours of the old building.

The palace of Münire Sultan was assigned to Sultan Saliha the daughter of Abdulaziz and his sister.

In 1972, a building was added and two buildings were combined. Çifte Saraylar is used as Mimar Sinan Fine Art University today.

KAYNAKÇA*

https://www.millisaraylar.gov.tr/saraylar/dolmabahce-sarayi

https://islamansiklopedisi.org.tr/dolmabahce-sarayi

https://www.haberler.com/galatasaray-universitesi-binasinin-tarihi-4269938-haberi/

https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-165589/beylerbeyi-sarayi.html

http://www.saffetemretonguc.com/haydarpasa-ve-selimiye/

https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-165588/beyazit-kulesi.html

https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/653858

https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/653858

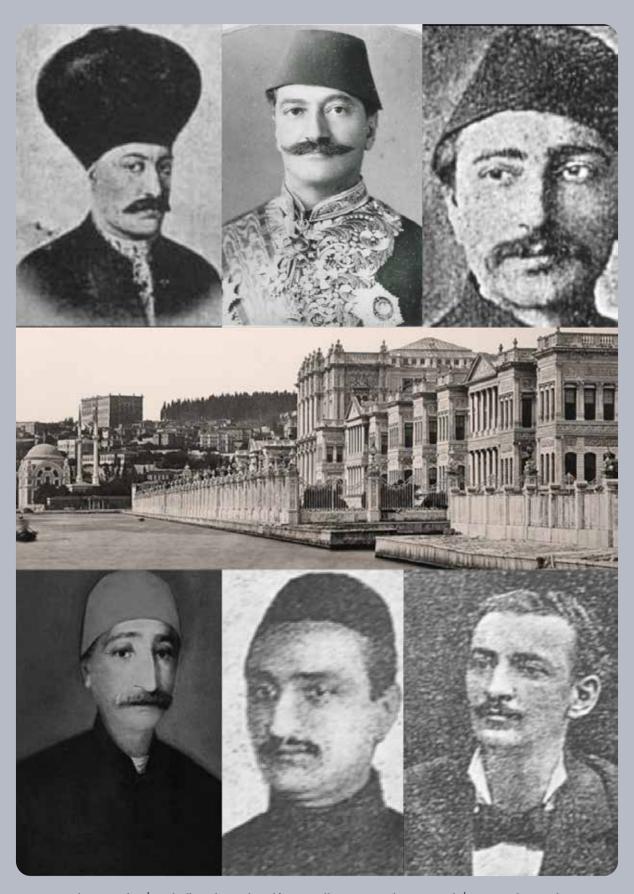
https://www.wikiwand.com/tr/%C3%87ifte_Saraylar

Selçuk Batur; 'Balyan Ailesi

Pars Tuğlacı; Osmanlı Mimarlığında Batılılaşma Dönemi ve Balyan Ailesi

^{*}Çalışmaya esas kaynaklardan kısmen alıntı yapılmak suretiyle de faydalanılmıştır.

Derevenk Köyünden İstanbul'a gelen Bali Kalfa ve oğulları ve torunları Osmanlı İmparatorluğuna hizmet etmişlerdir. İstanbul'un siluetinin oluşmasında büyük küçük bir çok eserin mimarlık mühendistlik ya da bakım onarımlarını üstlenerek katkıda bulunmuşlardır.

27

SAKIP SABANCI ANADOLU LİSESİ

Yıldız caddesi No 73 34359 Beşiktaş/ İstanbul TEL: 212 227 46 10 sabancilisesi.meb.k12.tr